

לשבת ולכתוב

סיפור מאת אבי פלדמן

לשבת ולכתוב, זה הדבר שרצה לעשות

כעת, כך הרהר לעצמו בזמן שפסע בצעדים כבדים ומהוססים לעבר בית אמו. היא בטח שעונה, כהרגלה, על חלונות המרפסת, שלבי התריסים נצמדים לגופה, מבתרים אותה לחלקים, חלקים, כמעט שיכול היה לראות אותה עומדת מהנקודה שבה עצר מלכת לפני שיגביר את קצב צעדיו ובמלוא המרץ, שאותו הצליח תמיד לשאוב, אף ברגעים אלו (גאוותו על יכולת המרץ העייפה שלו), מרפסת הבית דמתה לרגע קט לקופסת קסמים שאליה תיעלם אמו המופרדת לחלקי גוף, מנותקים זה מזה, ללא קשר בין יד לראש לרגל, כך תיעלם אמו והמרפסת תחשיך.

הוא תהה מי יהיה זה שיחזיר את אמו למצב הקודם, האם מראה המרפסת החשוכה, הדירה האפלולית, לא ירחיק אותו מיד חזרה לביתו, שם יוכל לשוב ולרכון על שולחן הכתיבה הצר שלו, מתחת לחלון רחב המביט לרחוב שקט וירוק, זו הדירה שרצה ונראה כי היא עדיין מוצאת חן בעיניו, וכך תיוותר אמו, אמא לבדה כלואה לעד במעמקי קופסא ללא אור, ללא מוצא.

המחשבה לא הרפתה ממנו ויותר מכך היתוספה לה תחושת הבדידות שחש מוקדם יותר באותו הבוקר כאשר התקלח באמבטיה הלבנה והחלקלקה שבביתו. אותו הבוקר הבהילה אותו

המעידה הקטנה שהיה לה עד. ללא פליאה רבה, שניות בודדות לאחר שכמעט מעד ונפל אל תוך האמבטיה, הוא נהג לעמוד ולהתקלח וסלד לרוב מאמבטיות מלאות קצף, שהאדם נמצא בהן שרוע, מוקף מים, מים עומדים, מגע רחב מדי משביקש לעצמו בדרך כלל מנע ממנו רצון לאמבטיה של ממש. המחשבה הראשונה שעלתה בראשו, כמובן, זו לאחר המחשבה, הראייה הצלולה שראשו היה קרוב מרחק קטן ביותר מלהתנגש בכרוז המים, אשר ברגעי מצוקה כאלו מכיל מאפיינים מאיימים ביותר, היתה כי דלת האמבטיה פתוחה, כך יכול היה להתקלח ולשמוע את המוסיקה שבקעה מהחדר הסמוך, אך אין למעשה איש שיבוא לבדוק את מצבו וכי רק אמו הנוהגת להתקשר אליו לעיתים תכופות תתהה בוודאי על מצבו ודאגה תמלא אותה לאחר שלא יוכל לענות לצלצולי הטלפון הטורדניים שלה.

מתי היתה מגיעה לדירתו לשם גילוי הגופה השרועה נטולת חיים, עירומה וקרה? הפעולה הפשוטה של רחצה עצמית נתגלתה בפניו לפתע כפעולה מאיימת, המגלמת בתוכה סיכונים רבים שאין בידיו יכולת של ממש להתמודד אתם. האם להדביק מדבקות מחוספסות בצורת רגליים או בצורת ברווזים? ובאיזה צבע? ומה לעזאזל אומר הדבר על גילו? על מצבו? וכעת כשאבריה של אמו מבותרים כמעט לנגד עיניו איך יכול היה כלל לעלות על הדעת

שלא לחלץ אותה מהמצב שאליו נקלעה והלא יש שהדבר
באשמתו!

טרוד המשיך ללכת אל עבר בית אמו, מחיש את צעדיו,
מחשבות על בדידות ומוות מילאו את ראשו מבלי שיכול היה
לעצור את סחף הדברים. המחשבות, חזיונות קשים מעין אלה היו
מנת חלקו תקופה ארוכה והדבר מילא אותו ייאוש. כל מחשבה
מלווה במחשבה בת, קשה יותר מן הקודמת, הרסנית, שתלטנית,
מחשבות מדכדכות אלו הביאו אותו לידי תסכול וסבל רב. יכול
היה לאמת עם עצמו ולהמעיט מחשיבותן של המחשבות, הלא
ידע כי אמו איננה מבוותרת לכדי חתיכות גוף, אלא שלמה היא
וחזקה היא וכלל לא תעלה על דעתה שבנה שוקע זה ימים ארוכים
במחשבות טורדניות המביאות אותו לידי חרדה ומצוקה, שסחף
הדמיונות הזה כובש כל פינה במוחו ולא מותיר מאומה ליצירה
חדשה.

יום רודף יום והמוות הרודף כצל, המרחף ממעל, נוטל
לעצמו את הרשות להשתתף בכל מעשה ממעשיו, מתגבר ומטיל
אימה ומרה שחורה, ונדמה שהצל איננו עוד צל, המוות הוא
ייעוד. המוות מתגלה בכל הסובב אותו, בחי וביתר שאת במת, כך
שבעודו צועד צעדים זריזים, חסרי שקט, חסר מנוחה אל עבר
הבית, ראה לנגד עיניו התגלויות שונות ומשונות של קרובים זורים

העושים צעדים ראשונים לחלקם, אחרונים לאחרים אל המוות, משום שעבורו כל רגע חולף, כל נשימה היוצאת מגופו המחישו, בעקביות שרק המוות יכול לה, את הקץ המתקרב, אותו סוף מתעתע, אשר יש בו מחידוד החיים ומתעלומת המוות בעת ובעונה אחת. מראות שלא יכול היה, על אף שניסה בכוחותיו האחרונים, להניח בצד וכך היה דן בהם ודש בהם באינטנסיביות שהחיוניות המלאה שלהם שימשה עדות נוספת לקץ המתקרב הואיל ונדמה היה לו שמערבולת מאיימת זו היא היא ההוכחה המושלמת להתקרבות המוות לפתחו משום היותה כה משוכללת ואימתנית, המערבולת!

טיפות אדומות-אדומות, בוהקות, התוו את הדרך הביתה, נקודות אדומות של חיים שנפסקו בטרם עת, חיים שנלקחו ללא שוב בעוד אמו בוהה בהם בהבעתה הקפואה, המרוחקת, הבעה ריקה שמאום לא מסתתר מבעד לה מלבד הריחוק ואי הרצון להתקרב, המופגן בבהייה המנותקת שלה, ארשת כזיכרון צורב המהדהד בגופו של גבר בוגר בעוצמה הדומה להד שנותר באותו הגוף, רק אז היה הוא ילד צעיר וכיום לא ידע מהו אותו הד, מהי עוצמת הזיכרון, על אף שמבט שכזה לא שוכחים, אפילו לא עוסקים בטשטושו. ארשת הפנים הקפואה, הקודרת, הממוקדת, המתנכרת נותרת עדות דוממה לרגעי זיכרון, לרגעי שכחה.

הוא זכר ימים אחרים, ימים שבהם ניצחה ההבעה, אולם אז מטרתה שונה היתה, והניתוק שלא יכול היה להיות חדש ולעיתים חש מולד, מלווה היה בכעס, לגלוג וטינה עמוקה. הימים עברו וימים חדשים הביאו עמם ערפל שקוף, רגעים התפוגגו אל תוך ימים ורגעים חדשים אשר הולידו מעשים חדשים, שאף אם נדמה שלא ייתכן שיהיו קשים כקודמים, נשאו עמם זיכרונות עמומים שהקשו על העצמאות שביקשו לייחס להם מעשים חדשים, ניסיון נואש מלכתחילה לבנות מציאות חדשה כשלמעשה איש אינו חפץ בה, רק להשכיח זכר אירועים קודמים, להניח להם לשקוע בתקווה, קלושה, שלא ינצו מתוכם זיכרונות מטרידים. הדבר לא נתממש ותיקון זמנים עברו מעולם לא נעשה ועכשיו מאוחר נדמה לעשותו, כי המתים מביטים בנו. מתים המזכירים נשכחות מבעד לטיפות דם בוהקות המוכיחות לו כי הדרך הביתה עוד ארוכה, ומתמשכת היא הדרך, ואת סופה לא יראה, בסופה לא יבחין.

רק אמו, העומדת לא עומדת זה דקות ארוכות במרפסת ביתה, מעזה להשקיף אל החוץ, מבטה הזגוגי משכיח ממוח שלעולם לא נרגע שבנה מתקרב, בן אהוב המתמיד ומשכים קום, ועושה פעמיו אליה, שרק מבט חטוף בו מעורר אותה, מסיר לשבריר של שנייה את דוק העצבות, את קושי ההסתגלות, אף את הריחוק המגן, המכרבל אותה אליו זה שנים ארוכות, ארוכות

כמספר שנותיה, היא איננה מסוגלת לעשות חישוב זה, היא עומדת איתנה במעגל המכושף של עצמה, מעגל מולד חשב, מעגל שמקורו במעגל מתים אחר, מעגל קטן יותר אולי, גדול יותר אולי, מעגל שבמאבק ניתן היה לאפשר לה להסירו, לצאת ממנו לתקופת מה, אך היא כשלה, או שמא נכנעה.

אמו שילבה עצמה, בגאון יש לומר, אל המעגל, נשאבה לתוכו, ועצוב מכך, הורישה אותו לו, כדרך המעגלים. מעגל האבות, שהוא לנצח בוסרי, לעולם לא מפוצח משום נצחיותו, משום אין הסופיות המאפיינת אותו, דורות על גבי דורות, המעגל נותר על מרכיביו, שלובים זה בזה מדם ועד דם, המבצבץ מבעד לחומה בצורה, מהול בדמעות, עדיין אדום, אדום נשפך אל טיפות אדומות, לצדן הוא צועד, מביט בהן ונזכר, חש את העבר הרחוק ומתמלא דמעות על קרוב שמת והלך מבלי להיפרד.

ואין פרידה הוא מבין ויודע ומכאן הכעס והזעם והזיכרונות הטורדניים המלווים אותו מדי יום בדרכו לבית אמו, דרך המרוצפת בנוקשות העבר, כולה ערבוביה המעלה מתוכה היסטוריות של ילד, זעקות מתבגר, אובססיביות של אדם המהלך על בטון קשיח, ללא שמץ של גמישות, אין בדרך רוך, חסרה היא נעימות. הוא האט את צעדיו והתבונן מסביב, מבטו מנותק מקשר ישיר עם הסביבה, הוא הרגיש את לכו הפועם בחוזקה, פעימות

רבות מדי היה משוכנע, והדבר הפחיד אותו ולכן חייב היה ללכת לאט יותר, להתרגש פחות, לעצום עיניים ולא להתעלם מן הטיפות, לדמיין בעיניים עצומות שהכל סביבו חשוך ואין מה שיכול לצוץ מבעד לעלטה, רק שקט ומרגוע. כל כך אהב את עצמו, את גופו, אף את נשימתו, ברגעים אלו של ספק חשכה, כסות מחוסרת הכרה. באותם רגעים חש שהחלים, או שלפחות התרופה בידיו וכך יוכל לחלוף מבעד למצוקות, לטרדות המעיקות וליצור עבורו מעין מציאות חדשה. ידע שמדומה היא אך שונה, ועל כן מאפשרת קיום ללא בהלה, מציאות ידידותית, מחייכת, שלוהה, גם אם המחיר בעבורה יהיה חושך נורא ושקט מעורר אימה. עיניו נפקחו מאחר שחייב היה לחזור לקצב הליכתו הרגילה, מה עוד שאמו ממתינה והוא לא אהב לאחר, השתדל למעט באיחורים אל אמו, כך הבין ברבות הזמן עזר לשמר את הקיים. באיחור ראה נזק לרגיעה שהושגה, האיחור בדומה לכל שינוי לא צפוי, הרעיד את חלקי המעגל ואת ביצורי החומה. והיא הלא תדאג! תישען מתוך מצוקה בחוזק רב על תריסי החלון ואלו מצדם יידחקו ישירות אל תוך בשרה... עצם עיניו לרגע קט נוסף, פקח את עיניו והמשיך ללכת לאורך הדרך, הרצופה נקודות אדומות, לפרקים ביקש להתקרב אליהן, לגעת בהן, ללקק אותן בלשונו, לטעום טעם נשכה, לקרב אליו את שנלקח, אולם הוא לא

העז, האמין שאין להפר את נוכחותן של הטיפות אשר תפקידן להעלות נשכחות, אנשים שטרם נפרד מהם, אנשים שלעולם לא ישכח, גם אם לא חקק אותם חזק מדי על לוח לבו בעודם בחיים, המוות שרכב אותם עמוק מכל, בנחישות אין קץ, השלם גדול יותר היה מסך כל חלקיו, מסך כל החוויות שנאגרו יחד עם חלוף השנים. השלם מורכב היה מחלקים רבים כל כך שהתגודדו יחד והצטופפו לכדי מארג אחד.

כעת, משעמד קרוב לבניין, הרים מבטו מעלה כדי לנסות ולהבחין בה. המרפסת ריקה, איש לא עמד וליווה את כניסתו, אלו היו הרגעים האחרונים בהם נותר לבדו, ללא הנוכחות, ללא המבע. דלת הכניסה לבניין פתוחה, העיף מבט חטוף על תיבות הדואר, הבחין בגינה ומיד החל מטפס במדרגות העולות, המכוונות מאליהן את דרכו. בעודו מטפס בכבדות אל עבר הקומה השנייה, נעצר משהבחין בדלת בית אחד השכנים, דירה שמיקומה זהה למיקום דירת אמו, רק קומה אחת מתחת. זו הדירה שלו היה מתגורר מעליה כתינוק או ילד קטן, לבטח היה מתבקש בקול סמכותי ורועם להפסיק ולהשתולל מחשש שהדבר יפריע למנוחת השכנים, ולכן לא לגרור חפצים או לרקוע ברגליים מעל לראשי השכנים, אולם הוא עבר לגור בדירה שמעל בגיל מאוחר יותר, לשמחתם היה מתבגר שקט. כעת, משהציץ מתוך יצר המציצנות

העמוק שבו, אל תוך הדירה, יכול היה להבחין מהמקום בו עמד בחדר המדרגות המרווח, בילדה צעירה היושבת שעונה לפנים אל מול מסך של טלוויזיה, מבטה שקוע כולו במסך הפולט מצדו קרני אור וצבע כחולים הממלאים כתמונה את פני הילדה, כמו הפכו תווי פניה למסך תצוגה אלקטרוני, וכך ישבה הילדה ונחזתה להיות מעין מסך אחד היושב אל מול מסך שני, התקשורת בין השניים התפרצה מתוך הדממה שאפפה את הדירה החשוכה, שקט אפל זה בלט בתוך עיניו, המתבוננות בלהט הסקרנות, בעודו מוקף באור החזק השוטף את חדר המדרגות וממלא את החלל הריק והאטום שסבב לו, ותרות סביב פיסות מידע נוספות שיצליח ללקט ולהביא את היצר לכדי סיפוק נוסף ומתמשך, טורפות בתאוה את שיערה הגולש של הילדה שקצותיו מסתיימות בסלסול מתולתל, המתגרה בשיער ראשה שהוא בעיקרו חלק, חלק בדומה למסך הטלוויזיה, מתולתל קמעה בדומה לפרופיל פני הילדה, צדודיתה קורנת לכיוונו, מודעת לעורמת התלתל, היוצא נגד קודקוד הראש השולח מנקודת מושבו שיער חלק וארוך המתמרד רק בסופו, עד לאן יוכל להגיע התלתל? הוא הראשון להיגזם, להיות מוצא החוצה, ליפול ענוג, אך כה בודד אל הרצפה החשופה, יפה מונח שם מופרד לשערות בודדות, שעל הראש

נראות מקבץ אחד ושובב, על הרצפה המופרדות מוכיחה את הבדידות הרוחשת בקרבן.

הילדה, בלי משים אולי, שולחת אצבע קטנה ולבנה אל תלתל שצבעו לא ברור, הוא לא יכול לקלוט בעיניו את צבעו האמיתי של השיער, על אף שדמיין אותו, בהיר ואולי אדום בכלל. נגיעה חלושה, אצבע מסלסלת סלסול נוסף מתוך עומק הבהייה, והוא כבר שולח מבט אל גופה הרזה של הנערה, נדמה לו כי יכול להבחין בקצה אוזנה, רגליה הקצרות, ארוכות לגילה, מתוחות לפניו, ומסתיימות, כמו מאליהן, בכפות רגליים עדינות ורכות, שבזכותן, עטופות על ידי גרביים דקיקים, המבליטים עוד יותר את צורתן המעוגלת, אצבעות הרגליים שלוחות מעלה, מזדקרות בעדינותן, מתוחות בגמישותן, מחייכות לו לבוא להתחמם יחד אתן בצל אור כחול שנחזה להיות חם כל כך ומפנק אל מול האור הלבן הבוהק, המכסה את חלל הדר המדרגות ומגלה בו מתוך הניכור את בדידותו שלו העומדת גלויה ומנוצחת, שמוטה וכה מסונוורת שאין ביכולתה להתגונן, לבטח לא תמצא מחסה, כך לא נותר אלא להציץ מבעד לדלת פרטית, להגניב מבט, לא להישיר, לחשוש, לחמוד, נטוע במקום, מתחנן לזכות במעט קרניים כחולות שיעטפו גם אותו בכסות מלטפת, המרחפת מעל, כמעט לא נוגעת, בחשש מגששת, להבין, לרצות, אורגת בחושך מקום

בשבילו. דקות של אימה, לעולם נדמה ייותרו, בדומה לזיקפה מוגלתית ותופחת, פעימות הלב מבעד לעור המתוח המכסה פצע נפוח, מוכיחות על המשך הקיום במין הרגל מטריד, פעימות עולות ויורדות, יוצאות ונכנסות, חושך יורד ומציף את חדר המדרגות, ידו מושטת לאחוז במעקה המתכת ועכשיו הוא דומה לחלל שסביבו, כבר איננו בולט, נרגע ושמוט איברים יכול להמשיך ולטפס אל עבר אמו, לא! הפצע לעולם לא ממהר להניח, לא בקלות ייסוג לאחור, הוא מפציע מבעד לדממה ומותיר אחריו עקבות המדיפות ניחוח מוכר, לא משויך, וכך למרות הכאב המטריד, הקושר אליו אבלו של עבר, ניצב כנגד דלת הבית, חזהו נפוח ומלא אוויר, נשימתו נעתקת, המפתח נשלף מכיס מכנסיו בעודו גומע מדרגות אחרונות, אוחו בידית המתכת, לוחץ בכוח כלפי מטה, היא יושבת, מעורסלת בכיסא הנדנדה, גבה מוסט אליו, קול נשימתו הכבדה בולט ונשמע בבירור, זהו הצליל היחיד הנשמע בחדר המלווה את נדנוד הכיסא, רק קולות כיווץ הלב מתמזגות עם ריקון הריאות, ערבול של צלילים בעל קצב קבוע המאפשר את שמיעתם יחד ובאותה העת בנפרד, ושני הצלילים, ואולי לא יכול היה להבחין ביותר, מתרכזים מתוך גבעת הפצע הקטנה, הנמתחת אדומה, נוזל שקוף מבצבץ לו מתוכה, נמתח באמצעות טיפות, טיפות קטנות ושקופות ועוטף את ראש הגבעה

המאבדת זה עתה מגדולתה, רק קצב פעילות הלב מקפיץ
בשובבות אחרונה, כה מיותרת, את רקמת גבעת הפצע המתרוקנת
אל מול גב כסא מתנוועע, תנועתו סדורה, מתריסה, כך שטבעי היה
לשקוע ברצף התמונות שהציפו זה עתה את מוחו ומאחר שהיא
ישבה ואף היא ישבה, ישבתי אף אני, כמו לראשונה.

آفي فلدمن

لأقعد ولأكتب

Avi Feldman

To Sit Down and Write

© כל הזכויות שמורות למחבר, תשס"ב 2002.